

บทที่ 1

บทนำ

สภาพของปัญหา สภาพทางการเมืองการปกครองของไทย ภายหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบบประชาธิปไตย เมื่อปี 2475 เป็นต้นมานั้น แม้ว่าจะจะเป็นความพยายามริเริ่มแนวทางประชาธิปไตย และสร้างสรรค์พัฒนาระบบการเมืองการปกครองของไทยให้ก้าวเข้าไปสู่ยุคใหม่ ซึ่งประชาชนทั้งหมดเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยก็ตาม แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่า โดยสภาพความเป็นจริงแล้ว การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 นั้น เป็นเพียงการเปลี่ยนศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครองจากพระมหากษัตริย์มาสู่คณะบุคคลเพียงกลุ่มเดียว ซึ่งได้แก่คณะราษฎร¹ และยิ่งไปกว่านั้นบรรดากลุ่มบุคคลที่มีโอกาสหรือได้เข้าช่วงชิงโอกาสในการใช้อำนาจทางการเมืองการปกครองที่แท้จริงก็คือ กลุ่มทหาร ตั้งแต่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ทหารมีบทบาททางการเมืองมากกว่ากลุ่มอื่นใด² ทั้งนี้อาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นสภาพแวดล้อมในการเมืองของไทย หรือปัจจัยภายในของกลุ่มทหารเอง ทำให้ทหารก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองตลอดเวลาทั้งโดยตรงและโดยอ้อม³ เห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลา 51 ปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยได้มีการปฏิวัติรัฐประหารที่กระทำสำเร็จถึง 9 ครั้ง⁴ ทั้งนี้ไม่นับรวมความพยายามของทหารกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งทำการรัฐประหารแต่ล้มเหลว

¹ พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย, ประชาธิปไตยกับกระบวนการเมืองในประเทศไทย, (พระนคร : สำนักพิมพ์ของสมาคมสังคมศาสตร์, 2521) หน้า 13.

² ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภาและคณะทหาร (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524), หน้า 305.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 304.

⁴ สุจิต บุญบงการ, "การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย", วารสารสังคมศาสตร์ 15 (เมษายน-มิถุนายน 2521) : 28.

อีกหลายครั้ง คณะรัฐประหารที่กระทำการสำเร็จมีส่วนใหญ่จะเป็นทหารบก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทของทหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารบกที่เข้ามามีบทบาทในทางการเมืองอย่างเต็มที่ตลอดเวลาทั้งโดยตรงด้วยการใช้กำลังยึดอำนาจ และโดยอ้อมด้วยการแทรกแซงทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ

สภาทหารการเมืองดังกล่าวซึ่งทหารมีบทบาทอย่างสูงในทางการเมืองในฐานะของผู้ใช้อำนาจอธิปไตย และใช้ทรัพยากรทางการเมือง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ และตามแนวทางของกลุ่มทหารดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นอันตรายต่อการพัฒนาแนวทางประชาธิปไตย¹ กล่าวคือ ในขณะที่การปกครองแบบประชาธิปไตยเสื่อมโทรมลงมาเป็นลำดับและล้มลุกคลุกคลานมาตลอดเวลานั้น บทบาททางการเมืองของทหารนับวันยิ่งมีเพิ่มมากขึ้น² และอำนาจทางการเมืองของทหารที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องก็มีความยืนยาวมากกว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและยิ่งระยะเวลายาวนานขึ้น ความผูกพันของคณะทหารที่มีต่อประชาธิปไตยก็ลดต่ำลงเป็นลำดับ³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังปี พ.ศ. 2501 เป็นต้นมา การปฏิวัติรัฐประหารทำให้การปกครองแบบประชาธิปไตยต้องชะงักงันเป็นเวลาหลายปี และแม้ว่าในภายหลังจะได้รับความพยายาม เชิดชูแนวความคิดประชาธิปไตย โดยแสดงความคิดและการกระทำตามแบบประชาธิปไตย เรียกร้องให้สร้างสรรค์ระบอบประชาธิปไตยที่เป็นจริงให้เกิดมีขึ้นก็ตาม โดยเนื้อแท้แล้วก็เป็นการแสวงหาแนวทางการสร้างความชอบธรรมในการเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองของกลุ่มทหารนั่นเอง นับว่ามีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยอย่างมาก

การศึกษาบทบาททางการเมืองของทหาร เช่นว่านี้ ได้เคยมีผลงานของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์หลายท่านซึ่งพยายามศึกษาวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะมุ่งให้ความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติรัฐประหาร หรือการใช้ความรุนแรงทางการเมือง ซึ่งกล่าวไปแล้วก็เป็นเรื่องที่สำคัญ และเป็นแนวทางที่เป็นไปได้อย่างมากที่จะค้นคว้าหาสาเหตุ บังคับ หรือ

¹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภาและคณะทหาร, หน้า 303.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 304.

³ เรื่องเดียวกัน.

หรือผลกระทบของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคต่าง ๆ แต่ถ้าได้มีการพิจารณาอย่างลึกซึ้งแล้ว จะพบว่า บทบาทในทางการเมืองของทหารที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อการบริหารทางการเมือง และต่อการพัฒนาทางการเมืองเมืองนั้น มีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบก็ย่อมมีความสำคัญและมีอิทธิพลมากน้อยแตกต่างกันไป นอกเหนือจากการเข้ายึดอำนาจการปกครองโดยการใช้กำลังแล้ว ยังมีการก่อตั้งพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งการใช้สิทธิพลครองอำนาจรัฐมาและอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแทรกแซงทางการเมืองอย่างสำคัญเช่นเดียวกัน ในสภาพทางการเมืองขางสมัย ไม่มีเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการใช้กำลัง ทหารก็จะหันมาใช้วิธีการอื่น ๆ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญไม่น้อย

นอกจากนั้น โครงสร้างทางการเมืองและสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ ในระบบการเมืองการปกครองของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคการเมือง รัฐสภา รัฐบาล และการเลือกตั้งก็ยังคงไม่ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็ง และทำหน้าที่ของตนเองในฐานะองค์กรทางการเมืองที่สำคัญในระบบประชาธิปไตย สิ่งปรากฏให้เห็นตลอดระยะเวลาที่ไทยนำเอาระบบประชาธิปไตยมาใช้เป็นรูปแบบการเมืองการปกครองของประเทศนั้น กลับเป็นองค์กรที่ฝ่ายทหารใช้เป็นเครื่องมือในการปกครองประเทศและการก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบพรรคการเมือง ซึ่งถือเป็นหลักที่สำคัญในระบบประชาธิปไตย¹ ในฐานะที่เป็นผู้จัดทำนโยบายให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน เป็นที่รวมของกลุ่มผลประโยชน์ และผู้ที่มีแนวความคิดทางการเมืองใกล้เคียงกัน ก็ไม่ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีพลังทางการเมือง² ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจในระบบพรรคการเมืองอย่างแท้จริง หรือแม้แต่นักการเมืองบางคนก็ยังไม่เข้าใจระบบพรรคการเมืองดังกล่าว³ และเมื่อสภาพทางการเมืองต้องตกอยู่ภายใต้การครอบงำของทหารก็ย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนจากการแทรกแซงทางการเมืองของทหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางครั้งผู้นำทหารก็อาศัยพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจ และรักษาอำนาจในทางการเมือง นอกเหนือจากที่ผู้นำทหารเหล่านั้นจะใช้กองทัพ และอาวุธเป็นเครื่องมือเห็นได้

¹ สมบูรณ์ สุขสำราญ, "พรรคการเมือง", บทความทางการเมืองสำหรับประชาชน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, 2516), หน้า 4.

² ปรีชา : ทงษ์ไกรเลิศ, ระบบพรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย, (กรุงเทพฯ : ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์, 2523), หน้า 76.

³ เรื่องเดียวกัน.

จากการที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม, จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์, จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นในช่วงการเลือกตั้ง ปี 2500, 2501 และ 2512 ตามลำดับ

สภาพของปัญหาเหล่านี้นำไปสู่การมีบทบาททางการเมืองของทหารในรูปแบบ และวิธีการที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในระบบประชาธิปไตย และมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองการปกครองของไทยด้วยแนวโน้มในการแทรกแซงทางการเมืองของทหารในปัจจุบัน และในบางสมัยซึ่งทหารไม่อาจทำการใช้กำลังและความรุนแรงเพื่อแสวงหาอำนาจทางการเมืองได้ก็คือ การหันมาใช้กระบวนการทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ทหารคงอำนาจให้ทางการเมืองอยู่ไว้ตลอดไป

กรอบความคิด มุ่งศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารโดยใช้พรรคการเมืองและการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือโดยได้พิจารณาการแทรกแซงทางการเมืองของทหารในรูปแบบและระยะเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อจัดรวบรวมบทบาทและกิจกรรมดังกล่าวที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกันเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถแบ่งแนวทางออกเป็น 3 แนวทางดังนี้

1. การเข้าแทรกแซงทางการเมืองด้วยการยึดอำนาจ (ปฏิวัติ, รัฐประหาร, กบฏ)

ช่วงปี พ.ศ.2475-2490

ภายหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 คณะทหารที่ทำการยึดอำนาจมีบทบาทอย่างเต็มที่ในทางการเมืองการปกครอง แม้ว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ จะมีการเลือกตั้งอยู่บ้างในปี 2475, 2476, 2481, 2488 และ 2489 ก็ตาม แต่ก็นับได้ว่าสภาพโดยทั่วไปตกอยู่ภายใต้การควบคุม และมีอิทธิพลอย่างเปิดเผย และโดยตรงของทหารในช่วงนี้ยังไม่มีระบบพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ

2. การยึดอำนาจการปกครองช่วงปี พ.ศ.2490-2520

ช่วงเวลาดังกล่าวนี้ได้มีการนำเอาระบบพรรคการเมืองเข้ามาใช้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.2489 ในช่วงนี้ได้เกิดมีการปฏิวัติรัฐประหารที่กระทำสำเร็จ 7 ครั้ง² ในปี 2490, 2500, 2501, 2514, 2519, 2520 ซึ่งคณะผู้ทำการยึดอำนาจได้

¹ เศรษฐพร อิศริสโร, "รัฐสภา ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย พ.ศ.2476-2512", สัตว์การเมือง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514), หน้า 134.

² สุจิต บุญบงการ, "การแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย", หน้า 28.

ครอบครอง และใช้อำนาจโดยตรง ซึ่งในช่วงระยะเวลาของการครองอำนาจดังกล่าวนี้ก็ได้มีการยกเลิกและกีดกันการมีบทบาททางการเมืองของโครงสร้างและสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ ๆ เช่น พรรคการเมือง รัฐสภา และการเลือกตั้ง

๓. การเมืองช่วงหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2489 และฉบับอื่น ๆ ซึ่งมีได้อยู่ในยุคการครองอำนาจของคณะปฏิวัติ

การเมืองในช่วงนี้มีสิ่งที่น่าสนใจไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่ได้มีการนำเอาระบบพรรคการเมืองเข้ามาใช้อย่างเป็นทางการ ซึ่งถือได้ว่าไทยเราใช้รูปแบบและวิธีการของระบบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้โดยการศึกษาเบื้องต้นจากท่าทีที่มีโครงสร้างและองค์ประกอบในทางการเมืองอย่างพร้อมเพรียง ซึ่งก็มีช่วงเวลาด่าง ๆ ที่มีสภาพทางการเมืองปราศจากอำนาจปฏิบัติ เป็นช่วงระยะเวลาที่โครงสร้างและสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ตามระบอบประชาธิปไตยได้ทำหน้าที่ของตนเอง

การที่ผู้จัดทำแม่ข่ายประเด็นการพิจารณาแนวทางของทหารทางการเมืองเป็น 3 แนวทางดังกล่าวนี้ เพื่อนำไปสู่การศึกษาการแทรกแซงทางการเมืองของทหารในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อศึกษาช่วงการเมืองที่มีใช้การปฏิวัตินั้น ทหารมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด จากการมองเบื้องต้นเห็นได้ว่า โดยแท้จริงแล้วกระบวนการทางการเมืองต่าง ๆ ก็ยังคงอยู่ภายใต้อิทธิพลของทหาร ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้ง ปี 2500, 2501, 2512 และแม้ว่าการเลือกตั้งปี 2526 ซึ่งแสดงออกในรูปของการก่อตั้งพรรคการเมืองเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง การสนับสนุนกลุ่มหลังทางการเมือง เจื่อนไขที่สำคัญก็คือ ข้ออ้างเพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของชาติ ทำให้ทหารไม่อาจจะทิ้งบทบาททางการเมืองไปได้

ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาการเลือกตั้ง 2500, 2501, 2512 และ 2526 ซึ่งเป็นช่วงเวลา ที่พรรคการเมืองได้กระทำหน้าที่ของคนอย่างเต็มที่ และเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ผู้นำทหารในแต่ละช่วงนั้น เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้งอย่างเต็มที่และเปิดเผย และถือว่าเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยถึงขนาดที่ผู้นำทหารบางคน ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเอง (จอมพล ป.) นอกเหนือจากการมีบทบาทในพรรคการเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องในอดีตซึ่งสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย และเปิดโอกาสให้ แต่ภายหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองปี 2516 เป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในองค์กร

ทหารที่ส่งผลกระทบต่อบทบาททางการเมืองของทหาร¹ ทำให้ผู้นำทหารไม่สามารถเข้ามาบิบทบาททางการเมืองได้อย่างเต็มที่

เหตุที่ผู้เขียนวางเว้นการศึกษาบทบาททางการเมืองของทหารคือการเลือกตั้ง พ.ศ.2518 และ 2519 นั้น เป็นเพราะสภาพทางการเมืองในช่วงนั้นทหารอยู่ในสภาพที่ไม่อาจเข้ามาบิบทบาททางการเมืองได้อย่างเปิดเผย ซึ่งเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในกลุ่มทหารเองและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบสู่องค์กรทหาร เช่น การขาดความเป็นเอกภาพในกองทัพ การแพร่ขยายแนวความคิดประชาธิปไตย, สังคมนิยม และความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับกลุ่มทหารภายหลังกรณี 14 ตุลาคม 2518 เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในเวลาต่อมา

สำหรับการเลือกตั้งปี พ.ศ.2522 นั้น แม้ว่าจะได้รับอิทธิพล จากทหารในการเข้าแทรกแซงทางการเมืองบ้างแต่ในการเลือกตั้งดังกล่าวนี้ มีเงื่อนไขหลายประการที่แตกต่างไปจากการเลือกตั้งช่วงอื่น ๆ กล่าวคือ ยังไม่ได้มีการรับรองให้พรรคการเมือง เป็นสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่แข่งขันสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนั้นแม้ว่าคามบัญญัติแห่งกฎหมายจะเปิดโอกาสให้ทหารเข้ามาบิบทบาททางการเมืองได้ แต่ก็เป็นไปในลักษณะของกลุ่มทหารโดยตรงโดยมิผ่านพรรคการเมือง ซึ่งไม่อาจวิเคราะห์บทบาทช่วงดังกล่าวได้

วัตถุประสงค์ เพื่อทำการศึกษาวิเคราะห์บทบาททางการเมืองของทหาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง ในช่วงการเลือกตั้งปี 2500, 2501, 2512 และ 2526 และการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทการแทรกแซงทางการเมืองของทหารตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 เป็นต้นมา อันทำให้บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารต้องเปลี่ยนแปลงไปในยุคหลัง นอกจากนั้นก็เพื่อทำการศึกษาถึงผลกระทบทางการเมืองของทหารต่อการเมืองไทยในรูปแบบดังกล่าว

¹สุจิต บุญมดงการ, "ทหารกับการเมืองไทยหลัง 14 ตุลาคม", วารสารการเมือง 1 (ตุลาคม 2519) : 89.

ขอมบายการศึกษา ผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาวเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกตั้งในปี พ.ศ.2500, 2501, 2512 และ 2526 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง รายละเอียดของการเลือกตั้งโดยสังเขป
2. พรรคการเมือง ศึกษาถึงโครงสร้างที่มาวิวัฒนาการ และอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองที่เชื่อว่าเกิดจากการจัดตั้งของทหารได้แก่ พรรคเสรีมนังคศิลา, พรรคสหประชาไทย พรรคสหภูมิ, พรรคชาติสังคม
3. ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้บทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในช่วงหลังจากปี 2516 เป็นต้นมาต้องการเปลี่ยนแปลง โดยศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองโดยทั่วไป การพัฒนาขององค์กรที่เป็นโครงสร้างและสถาบันทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง รวมทั้งศึกษาปัจจัยภายในของกองทัพที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วย
4. บทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้นำทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทหารยุคปัจจุบันก่อนที่จะถึงการเลือกตั้งปี 2526 โดยมุ่งศึกษาถึงแนวโน้มนโยบายทางการเมือง บทบาทและหน้าที่ทางการเมือง และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อระบบการเมือง

สมมุติฐาน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าผู้นำทหารในช่วงการเลือกตั้ง พ.ศ.2500, 2501 และ 2512 ได้แก่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม, จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ จอมพล ถนอม กิตติขจร สามารถเข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้งดังกล่าวได้โดยตรง ด้วยการจัดตั้งพรรคการเมืองเข้าแข่งขันลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่ผู้นำทหารในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะในการเลือกตั้ง ปี พ.ศ.2526 ไม่สามารถทำได้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงในด้านปัจจัยต่าง ๆ ในทางการเมือง จึงต้องมีการพัฒนาบทบาททางด้านอื่น เพื่อเข้ามามีบทบาททางด้านอื่น ทดแทนการจัดตั้งพรรคการเมือง

วิธีศึกษา ผู้จัดทำได้ดำเนินการศึกษาวิจัยแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยการศึกษาจากเอกสาร, บทความ, กฎหมาย, ประกาศ คำสั่ง, แถลงการณ์, ผลงานทางวิชาการ, วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ แล้วทำการศึกษาวเคราะห์เรื่องที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นก็จะได้รวบรวมข้อมูลบางส่วนจากการสัมภาษณ์ และตัวเลขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงรายละเอียดของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของทหารในประเด็นต่าง ๆ

รายละเอียดของการศึกษา ผู้จัดทำได้แบ่งแนวทางการศึกษารายละเอียดออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. พรรคการเมืองของทหาร จะได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของผู้นำทหารที่ก่อตั้ง พรรคการเมืองขึ้นมาในช่วงการเลือกตั้งต่าง ๆ ได้แก่ พรรคเสรีมนังคศิลา (จอมพล ป.) ในช่วงการเลือกตั้ง พ.ศ.2500, พรรคสหภูมิ และพรรคชาติสังคม (จอมพล สฤษดิ์) ในช่วง การเลือกตั้ง พ.ศ.2501, และพรรคสหประชาไทย (จอมพล ถนอม) ในการเลือกตั้ง พ.ศ.2512 โดยจะได้ทำการศึกษาถึงรายละเอียดและความเป็นมาของพรรคการเมืองไทย และพรรคการเมืองของทหารในช่วงก่อนหน้าด้วย เพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นแนวทางประกอบ การศึกษา
2. บทบาทของทหารในช่วงหลังจากปี 2516 จะได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อบทบาททางการเมืองของทหาร โดยทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแทรกแซงทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง นอกจากนี้ก็จะได้ศึกษา ถึงบทบาท และท่าทีทางการเมืองของผู้นำทหารยุคปัจจุบัน ซึ่งก่อให้เกิดเหตุการณ์ทางการเมือง ต่าง ๆ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญ, การยุบสภา อันเป็นมูลเหตุที่นำไปสู่การเลือกตั้งปี 2526 ในส่วนที่ผู้เขียนจะได้ลำดับ เหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญโดยละเอียด และการวิเคราะห์บทบาท และท่าทีทางการเมืองของทหารในช่วงดังกล่าว
3. การเลือกตั้ง พ.ศ.2526 จะได้ทำการศึกษาถึงมูลเหตุอันเป็นปัจจัยนำไปสู่การ เลือกตั้งครั้งนี้ และทำการวิเคราะห์ผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของทหารในหน่วยเลือกตั้ง ในเขตทหารเพื่อศึกษามหาบทหารอีกรูปแบบหนึ่งของความพยายาม เข้าแทรกแซงทางการเมืองของ ทหารในส่วนนี้
4. การวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์สรุปบทบาททางการเมืองของทหารที่เกี่ยวข้อง กับพรรคการเมือง และการเลือกตั้ง พ.ศ.2526 ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแทรกแซงทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ.2516 เป็นต้นไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ นอกจากรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาคั้งนี้แล้ว ข้อมูลที่ได้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของทหารในอนาคตต่อไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในบทบาททางการเมืองของทหารไทยในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากการศึกษามหาบทหารที่เป็นการใช้กำลังและความรุนแรงทางการเมือง เช่น การปฏิวัติ รัฐประหาร และอื่น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดแนวทางการศึกษาที่กว้างขวางกว่าเดิม